

2006 р. - Рік свт. Петра (Могили)

Православний Голос Люблина

Бюлетень української православної громади
церкви Воздвиження Чесного Хреста Господнього в Люблині

Люблин

№ 1 (38)

Січень 2006 р.

www.chresto-vozd.harazd.net

З Різдом Христовим!

*Таїнство бачу я
дивне і преславне:
небом - вертеп,
престолом херувимським - Діву,
оселю - ясла,
що в них положився
неосяжний Бог,
Його же оспівуючи, величаємо.*

Ірмос Різдва Христового

Храмове свято в честь свт. Петра (Могили)

Цього року вже четверте відзначатимемо у Христо-Воздвиженській церкві пам'ять свт. Петра (Могили), митрополита київського – покровителя української православної спільноти м. Люблина. Цьогорічні урочистості відбудуться **15 січня 2006 р.**, в Неділю перед Богоявленням.

Детальніша програма свята - див. стор. 3.

Рік святителя Петра (Могили)

Історія Православ'я в Люблині нерозривно пов'язана з постаттю свт. Петра (Могили). Не випадково саме Його, коли три роки тому оформлювалося життя української православної громади Люблина при Христо-Воздвиженській церкві, обрано – з благословення Високопреосвященнішого архієпископа Люблинського і Холмського Авеля – покровителем нашої громади.

Цього року минає 410-річчя від народження святителя Петра (Могили). Народився він 21 грудня 1596 р. в Молдавії. Своєю чергою, через рік відзначатимемо 360 річницю Його упокоєння у Господі. Митрополит Київський Петро (Могила) помер у Києві 1 січня 1647 р. Відтак 2006 р., який саме починається, можемо вважати в житті нашої громади **Роком святителя Петра (Могили)**, нашого покровителя.

Закінчення на стор. 4-5.

Хроніка нашого буття (36)

- На початку грудня у церкві Воздвиження Чесного Хреста Господнього в Любліні урочисто відзначали свято Введення в храм Пресвятої Богородиці, яке цього року випало в неділю. Напередодні свята, у суботу 3 грудня, Велику Вечірню з литією служив о. митр. прот. Володимир Ходак. Численні вірні підійшли до святочного елеопомазання. У самдень свята, 4 грудня, празничну Божественну Літургію також совершив о. Володимир. Традиційна зустріч при чаю після Літургії була цього разу особливою, оскільки про *Виникнення і традиції гуцульської кераміки* розповідав гість із Івано-Франківська, знавець і колекціонер гуцульської кераміки Дмитро Луців. Учасники зустрічі мали нагоду не лише почути про гуцульську кераміку, але й подивитися її виставку із кількадесяти зразків – тарілок, глечиків, горняток, свічників тощо, а навіть придбати на згадку зразки гуцульського мистецтва.

- У суботу 10 грудня Вечірню, а у неділю 11 грудня Божественну Літургію совершив у нашому храмі о. Володимир. Наприкінці богослужіння від імені всієї нашої громади квітами привітали ми диригента церковного хору Хресто-Воздвиженської церкви Олексія Куцога з народженням сина. Хористи вручили своєму диригентові подарунок для новонародженого, а хористка Ірина Кметь зачитала вірш-привітання від хористів з цієї нагоди (текст привітання – див. стор. 7). На кінець проспівали новонародженому Многоліття. Після Літургії відбулася зустріч при чаю.

- Цього-ж дня День Ангела відзначав наш Архипастир – Високопреосвященніший Архиепископ Авель. Серед делегацій, які після Літургії у кафедральній церкві Преображення Господнього склали побажання ієрархові, була також делегація української православної громади Любліна, у складі: Володимир Бабяр, Григорій Купріянович, Марія Юрчишин.

- У вівторок 13 грудня випало свято св. апостола Андрія Первозванного, святого, пам'ять якого якосно-воположника Христової віри на українських землях особливо шанується українським народом. Цього дня Божественну Літургію у нашому храмі служив душпастир української православної громади Любліна о. прот. Мирослав Вишневський. Церковним хором управляв цього дня в нашій церкві диригент люблінського кафедрального хору Андрей Боублей, а Апостола читав д-р Андрій Савенець, які службою в церкві шанували день свого покровителя.

- 17 грудня суботню Вечірню служив о. Мирослав. У неділю 18 грудня Божественну Літургію совершали у Хресто-Воздвиженській церкві о. митр. прот. В. Ходак, о. прот. М. Вишневський та о. Миколай Банковський. Цього дня на богослужіння у Хресто-

Воздвиженській церкві прибув Генеральний консул України в Любліні Іван Грицак. Традиційна зустріч після Літургії набрала цього дня специфічного характеру – діти з допомогою своїх учительок із нашої Недільної школи підготували гарну художню програму з нагоди дня святого Миколая. Співали пісень про святого Миколая, колядок, декламували віршички. На закінчення отримали з рук нашого душпастиря фундовані нашої церквою подарунки. Подарунки дістали також менші діти та наші вчительки з подякою за працю з дітьми. Всі зібрані з захопленням плескали дітям за прекрасну програму. Своїми рефлексіями про відзначення дня св. Миколая в роки його молодості поділився також присутній на святі Генеральний консул України в Любліні І. Грицак.

- 18 грудня увечері у Хресто-Воздвиженській церкві відбулося Таїнство Хрещення сина диригента церковного хору нашої церкви Олексія Куцога. Таїнство совершив Високопреосвященніший архиепископ Люблінський і Холмський Авель. Одним із хресних батьків був о. Фома Рубчевський, колишній вікарний священник люблінської православної парафії, а зараз вікарний православної парафії в Радомі. Новий член Церкви Христової дістав на хрещенні ім'я Михаїл.

- У понеділок 19 грудня, у самдень свята свт. Миколая Мир-Лікійського Чудотворця, Божественну Літургію у нашому храмі совершали усі наші душпастирі. Після Літургії з днем Ангела привітали о. Миколая Банковського.

- 24 грудня, у суботу, Вечірню совершив о. Мирослав, 25 грудня – у Неділю Святих Праотців – Божественну Літургію служили всі наші священники.

Хронікар

Православне Різдвяне богослужіння на Польському телебаченні

Повідомляємо, що у перший день свят Різдва Христового за юліанським календарем на Польському телебаченні відбудеться ретрансляція **Утрні Різдва Христового з церкви Успіння Пресвятої Богородиці в Більську-Підляському**, яку очолить Преосвященніший єпископ **Більський Григорій**.

Ретрансляцію богослужіння можна буде подивитися **7 січня о 12 годині** по першій програмі Польського телебачення (TVP 1).

**Храмове свято
в честь свт. Петра (Могили),
митрополита київського**

15 січня 2006 р., в Неділю перед Богоявленням, вже четверте відзначатимемо у Хресто-Воздвиженській церкві пам'ять **свт. Петра (Могили), митрополита київського - покровителя української православної спільноти м. Люблина.** Цьогорічні урочистості матимуть особливий характер, оскільки саме цього року випадає **410-річчя народження свт. Петра (1596-1647).**

Храмове свято є інавгурацією Року свт. Петра (Могили) в нашій громаді.

Порядок святкових служб у Хресто-Воздвиженській церкві:

14 січня, субота

17⁰⁰ Велика Вечірня

15 січня, неділя

**9⁰⁰ Божественна Літургія
Молебень**

Після літургічних урочистостей відбудеться

**Святочна зустріч
громади Хресто-Воздвиженської церкви та гостей.**

Зустріч буде нагодою для святкової розмови, співу колядок.

Тоді відбудеться також

**перший концерт новоствореного вокального гурту
Хресто-Воздвиженської церкви «Палінодія».**

Сердечно запрошуємо.

*Душпастир та вірні
церкви Воздвиження Чесного
Хреста Господнього в Люблині*

Рік святителя Петра (Могили)

Закінчення зі стор. 1.

Свята Церква, яка веде людей до спасіння, прославляє помертню деяких своїх членів, називаючи їх святими. Наголошує цим, що усі ми призовані до святості. В особах прославлених святих Церква дає нам зразки святості. Саме так Церква вказує своїм вірним різні шляхи до спасіння, показує, що у відмінних обставинах, у різних епохах, у всіх санах і професіях можливо знайти свій шлях до Бога.

Таким зразком може бути для нас і сьогодні саме святитель Петро. Жив Він у епосі, яка не сприяла збереженню благочестя, проте зумів знайти шлях для зміцнення Церкви Православної. Доля закинула його далеко від рідних земель і в чуже культурне оточення, проте він не лише залишився вірним сином своєї культури, але й увійшов, як одна з чільних постатей, в історію інших культур. Достойне походження давало йому різноманітні можливості здобути славу «світу цього», проте Він вибрав шлях служіння Богові й Церкві.

Для формування церковної ідентичності кожної спільноти дуже важливим є наявність «своїх» святих, святих, котрі пов'язані з церковною історією саме цієї спільноти. Це, у першу чергу, знак, що міс-

цева Церква виконала свою роль – привела людей до спасіння, до святості. З іншого боку, засвідчує це, що святість є не лише абстрактним терміном, що описує явище, віддалене від нас у часі й просторі, але й реальним явищем, яке є (чи було) поруч нас, наших предків.

Врешті, місцеві святі – це знак воцерковлення місцевої культури, сформованості й цінності місцевої церковної традиції. Пам'ять про них є також елементом закорінення у конкретній церковній традиції. Адже православна традиція знаходить вирази в місцевих її різновидах, сформованих на основі різноманітних культур, звичаїв. Православна Церква не вимагала уніфікації церковних традицій різних народів, вшановуючи їх права до розвитку своєї християнської культури.

Факт, що цей знаменитий Київський архиєрей, світоч Церкви Христової, котрий відродив Православ'я на українських землях у складному XVII ст., освятив старовинну церкву Преображення Господнього в Любліні, є зараз одним із важливих елементів церковної ідентичності православних мешканців Люблина, зокрема тих, що відчують зв'язок із українською традицією.

Христос Рождається! - Славимо Його!

У благословенні дні Різдва Христового бажаємо всім віри, надії і любові та всіх благ від Новонародженого Месії-Христа.

В першу чергу з радісним празником Різдва Христового поздоровляємо нашого архиєпископа – Високопреосвященнішого Авеля, Архиєпископа Люблинського і Холмського. Вітаємо зі святом настоятеля парафії Преображення Господнього в Любліні о. прот. Андрія Лося та все духовенство кафедральної церкви: о. Георгія Лукашевича і о. диякона Марка Ващука. З нагоди свят поздоровляємо зі святом о. митрофорного протоієрея Володимира Ходака та о. Миколая Банковського. Вітаємо всіх вірних нашої люблинської православної парафії, у тому числі українську православну громаду Христо-Воздвиженської церкви та мешканців Православного Дому Соціальної Допомоги.

*Духпастир та Церковний Комітет
Христо-Воздвиженської церкви*

Постать свт. Петра (Могили) ще глибше усвідомлює нам нерозривний зв'язок Православ'я в Любліні з українською церковною традицією, із українськими землями, звідки упродовж усієї історії сюди прибула більшість православних віруючих. Є Він символом нашої духовної єдності із золотоверхим, Богоспасаємим Києвом, із усією традицією Українського Православ'я, яка формувалася упродовж його тисячолітньої історії.

З іншого боку, постать свт. Петра (Могили) підкреслює нам вселенськість Православ'я, підкреслює те, що закорінення у своїй церковній традиції не є (і не може бути) в суперечності з почуттям єдності зі всім православним світом, зі всіма православними, що зберігають свої церковні традиції. Адже це саме Він – свт. Петро – сформований у румунській православній традиції, став митрополитом Київським і привів до відродження Православ'я у Речіпосполитій, ставши одним із символів київської православної традиції.

Те, що свт. Петро (Могила) своєю десницею посвячував люблінський храм Преображення Господнього майже чотири століття тому, має бути для нас не лише приводом до гордості, але також зобо-

в'язанням. Саме з метою нагадання постаті й особистості Київського святителя з Молдавії, хочемо встановити в житті нашої громади цей ювілейний, 2006 рік – Роком святителя Петра (Могили). Знаменитою нагодою для започаткування ювілейного року є Храмове свято в честь святого, яке відзначитимемо цього року 15 січня, у Неділю перед Богоявленням.

Відзначення цього року може мати різні вияви, як у внутрішньому житті нашої спільноти, чи всієї православної громадськості Люблина, так і зовнішні, котрі стали б нагодою для нагадання громадськості міста про традиції Православ'я в Любліні, значення самої постаті Святителя, чи, врешті, значення київської традиції в історії Православної Церкви.

Нехай цей рік насправді стане для нас **Роком святителя Петра (Могили)**, роком, коли не лише нагадуємо історичні факти, завдяки чому повніше розуміємо своє місце у світі, але також нехай буде це для нас заклик до святості, до формування нашої церковної ідентичності, до збереження благочестивої традиції наших предків.

Святителю Отче наш Петре, моли Бога за нас!

Григорій Купріянович

Сердечно запрошуємо
на традиційну святочну зустріч
української православної громади Люблина.

Кутя

відбудеться традиційно
у Хрещенський святвечір у середу 18 січня 2006 р.
після Великого Повечір'я напередодні свята Йордану
(початок служби о год. 17⁰⁰).

Кутя буде для нас нагодою до повернення до святочного настрою, ближчого ознайомлення нашої громади, стане також відновленням давньої традиції Хрещенського святвечора.

В програмі м. ін. спільне смакування традиційної Куті та пісних страв, спів українських колядок, розповідь відомого люблінського українського історика та мовознавця д-ра Миколи Роценка про українські Різдвяні звичаї, а також - як і у минулих роках - традиційний український Вертеп у виконанні православних студентів і докторантів.

З а п р о ш у є м о

Слово наймолодших

Ой хто, хто Миколая любить...

*Ой хто, хто Миколая любить,
Ой хто, хто Миколаю служить,
Тому святий Миколай
На всякий час помагай, Миколає.*

Тими словами почали ми, діти, свій виступ з нагоди свята святого Миколая, яке при нашій церкві відзначали напередодні – у неділю 18 грудня 2005 р. По Літургії в Хресто-Воздвиженській церкві відбулася святочна «зустріч при чаю» (але без чаю), на якій віршами українських поетів розповідали ми про подарунки, про св. Миколая, про Різдво Христове і Новий Рік.

Спочатку наш священник, отець Мирослав, привітав усіх, хто прийшов, заповів наш виступ, і ми почали... Спочатку заспівали пісню *Ой хто, хто Миколая любить...* Перший віршик декламувала Павлинка Луцок. Ним привітала вона всіх, згадала там і про нашу громаду у Любліні. Другий вірш розповідали три особи: Марта і Клавдія Вишневіські та я – Оля Купріянович. Кажали ми про те, як важко вибрати подарунок від святого і що св. Миколай завжди знає, чого ми хочемо. Вірш із бажаннями, щоб у хаті все було, щоб були здорові та багаті, задекламували наймолодші учні нашої Не-

дільної школи – Матвійко та Яків Марчуки і Катя Купріянович. Пізніше заспівали ми заклик *Святий Миколай, Святий Миколай, подарунки нам роздай...* Після цього четверо дівчат (Павлина, я, Марта і Клавдія) сказали вітання і всі разом заспівали колядку *Ой у полі, полі*. На кінець виступу наші наймолодші артисти сказали ще вірш-побажання.

Після художньої програми отець Мирослав роздав солодкі подарунки (на яких було навіть надруковано по-українськи «Від святого Миколая», книжечки та церковні календарики від святого Миколая всім наймолодшим вірним нашої церкви. Спочатку нам, учням (почавши від наймолодших, кінчаючи на найстарших), пізніше іншим дітям, а на кінці вчителькам Недільної Школи.

Свято всім подобалося, але нам – дітям – найбільше, бо ми дуже любимо святого Миколая і подарунки від нього. Дякуємо нашим вчителькам (пані Ірині Кметь, пані Ярославі Шевчук і пані Ліані Гурській) за час, присвячений на приготування нас до виступу.

Оля Купріянович

*Щиро вітаємо
диригента церковного хору Хресто-Воздвиженської церкви
Олексія Куцога та його дружину Зою
з великою радістю сімейного життя
- народженням першої дитини сина Михайла,
що на світ Божий прийшов в Любліні 6 грудня 2005 р.Б.
Новонародженому і новоохрещеному Михайлу
та Його Батькам бажаємо
Божого благословення на Многій і благій літа!*

*Душпастир та
українська православна
громада Люблина*

«Палінодія» – давні пісні, заспівані по-новому

У листопаді 2005 року в церкві Воздвиження Чесного і Животворчого Хреста Господнього у Любліні утворився співочий колектив під назвою «Палінодія». Зараз у репертуарі гурту, передусім українські колядки, шедрівки, проте згодом репертуар колективу поповниться й іншими жанрами української вокальної музики.

Перший концерт гурту відбудеться на святковій зустрічі після урочистого богослужіння в день храмового свята української православної громади Люблина в честь її покровителя свт. Петра (Могили), яке відзначатимемо 15 січня ц. р. Варто зазначити, що дебют гурту вже відбувся 21 грудня 2005 р. у стінах Європейського колегіуму польських і українських університетів. Згідно з давньою українською традицією, новостворене колядницьке тріо, у складі Марії Юрчишин – студентки української філології Університету Марії Кюрі-Скłodовської, Валентина Демчука – слухача IV курсу СКПіУУ, докторанта Рільничої академії в Любліні та авторки цієї статті, також слухачки Колегіуму і докторантки УМКС, привітало з різдвяно-новорічними святами працівників навчального закладу.

Не випадковим стало обрання для співочого колективу назви «Палінодія». Саме так близько 1623 р. назвав свою працю архимандрит Києво-Печерської Лаври Захарія

(Копистенський). Слово «палінодія», яке сформулював сам архимандрит Захарія, означає давню пісню, до якої повертається автор, щоб «заспівати» її знову, по-новому (про самого архимандрита, його «Палінодію» та етимологію цього слова – дивись статтю на стор. 8-9). Палінодія – це пісня життя, що не дає загинути найціннішим зернам і набуткам духовної культури, дає їм можливість знову звучати в нових реаліях життя.

Цей заповіт минулого намагатимемось продовжити й ми, щоб і нашими устами давня пісня, джерело традиції минулого, наповнилась гучним та злагодженим багатоголоссям сьогодення. Сподіваємось, що наш натхненний пошук чистого неспотвореного джерела душі, втіленого у Пісні, увінчатиметься успіхом, осіненим Божою ласкою. Бо ж надалі намагатимемось поповнювати наш репертуар найкращими зразками української пісенності.

Ірина Кметь

Привітання Зої і Олексія Куцих з народженням синочка

*Ми вітаєм маму й татка із народженням хлоп'ятка.
Щоб росло воно щасливе, не мовчазне, говірливе.
Щоби бігало щодуху, аби мав музичне вухо.
Й незабаром в нас у хорі, у мажорі чи в мінорі,
Мов Давид солодкоспівний, заспівав тропар недільний.
Долю має хай козачу – енергійну, не ледачу.
Почерпне від Соломона мудрість, мужність – від Самсона.
Щоб про успіхи маляти було завжди й скрізь чувати.
Красенем нехай зростає, швидкоплинний час не гає.
Щоб до рідної хатини, де садочки солов'їні,
Із незвіданих країв завжди поклик серця вів.
Хай не знає горя, зради, блиску марева-принади.
Хай всім посмішки дарує, вірність й щирість хай цінує.
Друзів має хай без ліку, щоб щасливим жив довіку.
Хай двокрилля тата й мамі колісковими словами
огорта мале хлоп'я й випуска у майбуття.*

Від церковного хору Хресто-Воздвиженської церкви
(склала хористка Ірина Кметь)

Люблин, 6 грудня 2005 р. Б.

Архимандрит Захарія (Копистгнський) та його «Палінодія»

Архимандрит Захарія походив із давнього українського православного шляхетського роду, що жив на теренах Перемиської єпархії. Здобувши початкову освіту у Перемиській кафедральній школі, Захарія, можливо, навчався у Львові, а згодом – в Острозькій академії. Ще до переходу в Київ, у 1612-1615 рр., він згадується у джерелах як вибраний архимандрит Унівського монастиря. Можливо, у цей час він відвідав ряд православних галицьких, волинських, молдавських монастирів.

4 січня 1616 р. чернець був записаний до числа київських братчиків. З 1625 р. як архимандрит, о. Захарія продовжив реорганізацію внутрішнього життя обителі на спільножитних засадах (сам Захарія належав до числа учнів афонського аскета засновника Скиту Манявського Іова (Княгиницького), наполіг на збереженні автономії монастиря. Особливі вимоги були встановлені для тих кандидатів у священничий та дияконський сан, які виховувалися у Лаврі. Для того, щоб отримати благословення на виголошення проповідей та повчань, священнослужителі та монахи мали пройти суворий вишкіл. Здійснювалося все для того, щоб до амвону допустити лише тих, хто дійсно «писаній святих уміли поучати». Вимогливість отця архимандрита, його особисті якості, сумлінне дотримання

настанов Святих Отців були для братії монастиря в усьому прикладом. Адже навчав архимандрит не лише словом, але й діяльністю.

Серед богословських та історичних праць архимандрита особлива роль належить «Палінодії» – книзі, якій судилося стати чи не найвидатнішою пам'яткою української православної полемічної літератури та богословської думки.

Створена книга у відповідь на «Оборону церковної єдності» віленського уніатського архимандрита Лева Кревзи (1617 р.). Праця стала однією з перших комплексних публікацій про Українське Православ'я. У ній автор змальовує етапи церковної та державної історії руських земель, обґрунтовує свою позицію численними покличами на літературу та документи (при написанні «Палінодії» використано близько сотні позицій).

Отець Захарія чітко окреслив особливості православної традиції Київської митрополії. Головною запорукою спасіння душ православних українців архимандрит вважав повернення до першоджерел православної духовності – до богословських традицій Святих Отців та аскетичної практики християнського Сходу, а також – дотримання вірності хрещенню святого рівноапостольного князя Володимира. Не випадково в есхатології архимандрита 1000 рік пов'язу-

Душпастирські візити з Йорданською водою

За старовинною православною традицією, після свята Йордану – Хрещення Господнього – священники відвідують дома своїх вірних. Візит священника є нагодою для спільної молитви, освячення дому, розмови.

Наші дома відвідуватиме з Йорданською водою душпастир української православної громади Люблина о. прот. Мирослав Вишневський. Усіх, хто хоче узгодити термін душпастирського візиту, просимо залишити в церкві біля свічок свою адресу, телефон і пропонувані термін візиту або скontaktувати безпосередньо з о. Мирославом (тел. 4444160, 7481638).

ється не лише з трагізмом гріхопадіння – церковним розколом (1054), але й з просвіченням язичників – Хрещенням Русі (988). Важливим аспектом діяльності Церкви Земної для архимандрита є осмислене використання кращих зразків сучасної педагогіки, богослов'я та науки.

На відміну від представників першого покоління українських полемістів, Герасима Смотрицького та афонського монаха-ісихаста Іоанна (Вишенського), автор «Палінодії» закликає вивчати світські «західні» науки, оскільки «римляни» запозичили їх від греків. Вивчаючи «латинські премудрості», православний не повинен згіршуватися, але, «відкидаючи сміття, вибирати зерно, залишаючи вугілля, виймати золото». Відмінності ж у розумінні науки та вченості на Заході та Сході полягають, насамперед, у «зовнішньому», «світському» характері «латинської мудрості» та у внутрішній духовній глибині, простоті науки Православної Церкви. Саме цієї «святої апостольської та отецької» простоти, як шляху богопізнання, повинен прагнути православний християнин, осягаючи її вивченням Святого Письма, постом, молит-

вою, щоденним непоказним благочесттям, чистотою серця і помислів. Ця мета зумовлює зацікавлення православних у вивченні «світських» наук. Шляхи Божого Провидіння, наголошує архимандрит, найкраще пізнавати, вивчаючи історію власного народу – «росського Яфетового роду». Зрештою, сам виклад «Палінодії» наповнений численними епізодами історії. Образне мовлення у творі, використання народних приказок, прислів'їв та порівнянь, свідчить про наповнення авторського задуму народною традицією. Отець Захарія й справді зумів осмислити духовний досвід різних частин Православної України й залишив помітний слід в історії Церкви, духовного та національного відродження XVII ст.

Символічною стала назва його твору «Палінодія». Під впливом барокової традиції автор, добрий знавець класичних мов, назву для свого твору сформулював, опираючись на канон сакральної Греки. «palin» грецькою мовою означає «знову», «назад», «wdh» – «піснь». Тому «Палінодія» – це давня пісня, до якої повертається автор, щоб «заспівати» її знову, по-новому. Палінодія – це пісня життя, що не дає загинути найціннішим зернам і набуткам духовної народної культури, дає їм можливість знову звучати в нових реаліях життя, і, як колись, долати всі перешкоди, що трапляються на шляху.

Завдяки доробку київських православних богословів першої чверті XVII ст. та, чи не найбільшою мірою, архимандрита Захарії, українська церковна традиція змогла гідно протиставитися різним нівеляційним впливам, не самозамикаючись у прославленні власної досконалості, не поринаючи у забуття обрядовіства, а зберігаючи духовну відкритість та непорушність святоотецьких передань у величній «Палінодії» – «давній пісні», оновленій духом святості, посту та молитви.

Ірина Кметь

*Щиросердечно вітаємо
донедавна активного члена
нашої громади
і члена Церковного комітету
Хресто-Воздвиженської церкви,
а від кількох місяців знову
мешканця рідного Підляшшя
Андрія Артем'юка
з обранням його
на III З'їзді Союзу українців Підляшшя
24 грудня 2005 р. у Більську
головною Союзу українців Підляшшя.*

*Українська православна
громада Люблина*

У нашій парафії

Осушено стіни Спасо-Преображенської церкви

Кафедральна церква Преображення Господнього в Любліні – це найстарша діюча православна церква в Польщі. Вона побудована на початку XVII ст. Звичайно, будівля, яка має майже 400 років, вимагає відповідної реставраторської опіки. Протягом останніх кільканадцяти років у Спасо-Преображенській церкві виконано багато реставраторських праць як самої споруди, так і рухомих пам'яток, які у ній зберігаються. Останнім часом реставраторським працям було піддано стіни храму і осушено їх.

Виявилось, що стіни кафедральної церкви Преображення Господнього набрали вологості, що загрожує збереженню мурів церкви. Відтак необхідним стало осушення стін. Проте ключовим у таких випадках є фінансове питання, адже реставраторські роботи дорого коштують, а не на всі можливо дістати державні субсидії. Цього разу спонсором стала відома фірма «Orlen», що займається переробкою і продажем пали-

ва. На кошт осушення стін Спасо-Преображенської церкви передала вона 30 тисяч зл.

Осушення стін методом кристалічного впорскування здійснила спеціалізована реставраторська фірма. Робота не була довготривалою, її здійснено восени 2005 р.

Виконані протягом останніх років роботи ще не закінчили ремонтів Спасо-Преображенської церкви. Необхідним є, наприклад, ремонт даху церкви, планується також перебудова головної брами церковної огорожі та будинку позаду кафедральної церкви. (лп)

ялинка для дітей

Повідомляємо, що парафіяльна ялинка для дітей відбудеться у п'ятницю 27 січня 2006 р. о 17 годині в парафіяльній світлиці (вул. Руська 15).

Генеральне консульство України в Любліні
Товариство Догляду за Могилами Українських Вояків у Любліні
запрошують на

відзначення з нагоди свята 22 січня – Дня Соборності України.

Урочистості відбудуться в Любліні у неділю 22 січня 2006 року.

Програма святкувань

14.30 год. Православне кладовище на вул. Липовій

- Державні гімни Польщі та України
- Привітання учасників святкувань
- Панахида за душі борців за волю України та Молебень за Україну, які очолить Високопреосвященніший Православний Архієпископ Люблінський і Холмський Авелъ біля пам'ятника на честь вояків армії Української Народної Республіки
- Покладення вінків

16.00 год. Коронний Трибунал (Рупек 1)

- Доповідь д-ра Ярослава Сирника (Вроцлав) Головного отаман Симон Петлюра (1879-1926) та його значення в історії України ХХ століття
- Промова Генерального консула України в Любліні Івана Грицака
- Промови представників властей
- Концерт українських колядок у виконанні співочого гурту Хресто-Воздвиженської церкви – храму української православної громади Люблина «Палінодія»

Європейський колегіум
польських і українських університетів
Кафедра української філології
Університету Марії Кюрі-Склодовської в Любліні
Воєводський осередок культури в Любліні
Центр культури в Любліні

оголошують

I
ВОЄВОДСЬКИЙ
ДЕКЛАМАТОРСЬКИЙ КОНКУРС
УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ І ПРОЗИ

Почесний патронат:

Маршалок Люблінського воєводства
Генеральний консул України в Любліні

Правила участі:

- запрошуємо до участі молодь з гімназійних, післягімназійних шкіл і старшу (також дорослих);
- умовою участі є підготовка репертуару з української літератури польською або українською мовою;
- I Воєводський декламаторський конкурс української поезії і прози проводитиметься у формі трьох турнірів: декламаторського, „що виводиться зі слова”, пісенної поезії (детальна інформація у положенні про конкурс);

- **міжповітові турніри:**

Грубешівський Будинок культури, ul. 3 Maja 7, 22-500 Hrubieszów, тел. 084 6964744
10 лютого 2006 р., зголошення приймає пані Едита Добош-Мацюк до 2 лютого 2006 р. – повіти: Білгорайський, Холмський, Грубешівський, Янівський, Красноставський, Красьницький, Томашівський, Парчевський, Володавський, Замоїський. Підготовчі заняття до конкурсу (безкоштовно) – 11 січня 2006 р. 11.00-14.00 год.

Центр культури в Любліні, ul. Peowiaków 12, 20-007 Lublin, тел. 081 536 03 22
28 лютого 2006 р., зголошення приймає пані Анна Кравчик до 18 лютого 2006 р. – повіти: Біло-підляський, Любартівський, Люблінський, Ленчинський, Луківський, Опольський, Пулавський, Радзинський, Рицький, Свідницький. Підготовчі заняття до конкурсу (безкоштовно) – 18 січня 2006 р. 15.00-18.00 год.

- **Воєводський турнір** відбудеться 10 березня 2006 р. у Центрі культури в Любліні, ul. Peowiaków 12, 20-007 Lublin, від. 10.00 год.

Детальна інформація та положення про конкурс на сторінках:

www.ekpu.lublin.pl, www.wok.lublin.pl, www.ck.lublin.pl

& Видавничі новинки

60-річчя календаря-альманаху Варшавської православної митрополії

За традицією кількох останніх років, уже за півроку перед початком нового року з'явився друком календар-альманах Варшавської православної митрополії – „Kalendarz Prawosławny 2006”. Це щорічне офіційне видання Православної Церкви в Польщі, яке дає не лише класичні «календарні» інформації, але також офіційні дані про нашу Церкву. Цього року є особлива нагода, щоб нагадати про цей альманах, оскільки в 2006 р. виповнюється 60 років від початку випуску цього періодичного видання.

„Kalendarz Prawosławny” видається з 1946 р. і на сьогодні є найдовше безперервно видаваним православним виданням у Польщі. Звичайно, протягом цих 60-ти років мінявся вигляд і зміст цього видання. Мінявся навіть сам заголовок альманаху (з кінця 60-х по 70-ті роки він з'являвся з російськомовною назвою на обкладинці: «Православный календарь на ... год»). Різними були мови поміщуваних там текстів – спочатку переважала польська, потім російська, від кількох десятків років знову польська. Інцидентально з'являлися також тексти українською чи білоруською мовами (тексти українською мовою перестали там з'являтися, коли почав видаватися україномовний «Церковний календар»).

Цьогорічний „Kalendarz Prawosławny 2006” має 250 сторінок формату В5. Відкриває його вступне слово Первоієрарха Православної Церкви в Польщі Блаженнішого Сави, Митрополита Варшавського і всієї Польщі під назвою *Візія майбутнього*. Первоієрарх констатує там, що «Православ'я не має іншої візії на землі, як будувати Царство Боже у серці кожної людини» (с. 4). Далі знаходимо фотографії ієрархів нашої Церкви та диптих – список Первоієрархів Автокефальних Православних Церков світу.

Більшість об'єму тому займає, звичайно ж, суто календарна частина. Знаходимо там загальні календарні вказівки (головні свята, пости, всеядні тижні, дні поминання померлих), повні церковні календарі на кожен день року за юліанським (російською мовою) і григоріанським (польською мовою) стилями, врешті, списки імен і Пасхалію на 2007-2016 рр.

Альманашну частину відкривають сторінки з кольоровими знімками, які ілюструють життя Православної Церкви в Польщі у 2004 р. Далі знаходимо декілька статей про історію православних храмів на території центральної Польщі – на Мазовії (у Варшаві, Станіславові, Плоцьку, Воломіні).

Календар-альманах завершує дуже потрібний телеадресний інформатор про Православну Церкву в Польщі. Відкриває його інформація про Священний Собор Єпископів. Далі знаходимо офіційний список усіх парафій (з поділом на єпархії) та інших церковних установ станом на 15 квітня 2005 р. Приємно відзначити, що цього року вперше в інформаторі знайшлася інформація про нашу Христо-Воздвиженську церкву як філію кафедральної парафії в Люблині, навіть із зазначенням: „nabożeństwa są odprawiane wg starego stylu z wymową ukraińską” (с. 228).

У нашій єпархії

Говіння духовенства Люблинського та Холмського благочинь у Тарногороді

Щорічно в період постів перед Пасхою та Різдом Христовим духовенство нашої єпархії бере участь у говіннях, які поєднані з конференцією. Місцем, де 20 грудня 2005 р. священники приступали до Таїнства св. Сповіді та Причастя, була православна парафія Святої Трійці у Тарногороді.

Саме в тарногородській церкві з благословення Високопреосвященнішого Авеля, Архієпископа Люблинського і Холмського, о 9 год. ранку започатковано читання молитов перед Таїнством Покаяння та Причастя. Згодом усі священники приступили до Таїнства Покаяння.

Духівником-сповідником був о. митр. прот. Олексій Суботко, резидент парафії у Тересполі, котрий уже традиційно від кількох років приймає сповідь священників нашої єпархії. Отець Олексій у минулому був викладачем Яблочинської Духовної семінарії і здобув великий авторитет як священник, котрий понад усе дбав про благо

Церкви. По сьогоднішній день він допомагає і працює на території, де раніше навчав майбутніх пастирів.

У Божественній Літургії, яку очолив Високопреосвященніший Архієпископ АVELь, співслужили усі священники. Проповідь про мету і сенс покаяння сказав настоятель парафії у Володаві о. прот. Юрій Ігнатюк. У тарногородському храмі, крім духовенства, зібралася також група вірних, котрі теж духовно готувалися до празників Різдва Христового, приймаючи участь у богослужінні.

Друга частина говіння відбулася у парафіяльному залі, де присутні священники заслухали доповіді о. Фоми Волосіка, нового настоятеля православної парафії св. Марії Магдалини в Пулавах, котрого раніше урочисто привітав владика АVELь, бажаючи йому багатьох Господніх благ, необхідних у служінні на території Люблинсько-Холмської єпархії. Доповідач говорив про сили безплотні та роль, яку вони відіграють у житті кожного православного християнина.

Тарногородське говіння закінчилося спільною молитвою та благословенням архієпископа Авеля. На закінчення архипастир побажав, щоб цей Різдвяний час був наповнений духовним змістом, якого у сучасному світі нам дуже бракує.

Прот. Мирослав Вишневський

„Kalendarz Prawosławny 2006” – це одне з найважливіших видань Православної Церкви у Польщі. Адже саме воно формує літургічну традицію Церкви через поміщені там святці та богослужбові вказівки. Містить також офіційну інформацію про саму Церкву. Видання можна придбати у православних церквах у Польщі.

Г.К.

„Kalendarz Prawosławny 2006”. – Wydanie Warszawskiej Metropolii Prawosławnej / Redakcja: Zespół redakcyjny Prawosławnego Seminarium Duchownego w Warszawie w składzie: ks. młt. dr Jerzy Tofiluk – przewodniczący, ks. prot. mgr Aleksy Andrejuk, ks. prot. mgr Adam Misijuk. – [Warszawa 2005]. – 250 ss.

ПРАВОСЛАВНА МУЗИКА РІЗНИХ НАРОДІВ (7)

РОСІЯ: Дуже багатою є російська традиція православної музики. Не будемо прагнути її цілісного представлення, звернемо однак увагу на певні моменти. Православна музика Росії бере свій початок з традиції церковного співу Київської Русі. Основним видом є так званий «знаменний розспів», який отримав свою назву через спосіб його запису. Знамена – спеціальні знаки, які використовувалися для передавання музичних звуків.

Знаменний розспів у Росії досяг свого найвищого розвитку в кінці XVI – на початку XVII століття. Після цього спостерігається певна зупинка, а навіть занепад. Як відзначає російський вчений М. Бражніков, причиною цього було значне розмноження так званих *поневок* (мелодійна основа восьмигласся). Крім того, в Росію почав проникати партесний спів, поширений на Заході. В кінці XVII – на початку XVIII ст. західний вплив почав настільки масово поширюватися в церковних колах, що партесний спів став майже повсюдним. Не торкнулося це хіба що декількох монастирів.

Одним з таких монастирів, який зберігав традиційну форму церковного співу, був Валаамський монастир. Валаамський монастир називають «Північним Афоном», чи теж «молитвою в камені». Сьогодні це один із небагатьох великих російських монастирів, де співають лише знаменним розспівом (лише у свята використовуються частково візантійський, болгарський та інші розспіви).

Man.: www.pravoslavieto.com

* * *

На закінчення згадаємо слова священика з Грузії о. Бідзіни (Гунії). В одному інтерв'ю з ним мова зайшла про православні співи. Священик тоді дуже вдало зауважив, що до церковних співів немає звикання, що кожного разу, коли слухаєш або виконуєш їх, з'являється відчуття, що з тобою це відбувається вперше. Спів, як він відзначив, – це найвища форма молитви, причому кожен спів має свій глас, який виражає молитовний настрій звертання до Бога.

Дмитро Шевчук

У підготовці матеріалу використано інформацію з сайтів:

<http://www.24casa.com/vizantija>

<http://regent.narod.ru>

<http://www.rastko.org.yu>

<http://www.0wned.org/~pavlos>

<http://www.pravoslavie.ru>

<http://pesni.voskres.ru>

<http://www.geo.orthodoxy.ru>

Собор Пресвятої Богородиці

Кондак

Іже прежде денници от Отца без
матере Родивийся,
на землі без отца воплотися
днесь із Тебе. Тімже звізда
благовіствуєт волхвом,
Ангели же с пастирми
поют несказанное
рождество Твое, Благодатная.

Раніш від зірниць від Отця
без матері народжений,
на землі без Отця прийняв тіло
від Тебе. Тому звізда волхвам
благовіствує,
а Ангели з пастухами
прославляють невимовне
народження Твоє, Благодатна.

Свята Євангелія від Матфія

Як одійшли волхви, ось Ангел Господень з'явився у сні Іосифові, та й каже: встань, візьми Дитя й Матір Його та біжи у Єгипет і пробудь там, поки скажу тобі: бо Ірод шукатиме Дитя, щоб погубити Його. Він встав, узяв Дитя й Матір Його вночі, та й поспішив у Єгипет. І був там до смерті Іродової, щоб справдилось сказане Господом через пророка, що мовив: з Єгипту визвав Я Сина Мого. Тоді Ірод, побачивши, що з його насміялися волхви, дуже розгнівався й послав повбивати всіх дітей, що були у Вифлеємі й по всіх околицях його, од двох років і менше, згідно з часом, про який допевнився у волхвів. Тоді справдилось, що мовив пророк Іеремія, кажучи: Голос чути в Рамі, плач і ридання й голосіння тяжке; Рахиль плаче за дітьми своїми й не хоче втішитися, бо їх вже нема. Коли ж помер Ірод, ось Ангел Господень у сні з'явився Іосифові в Єгипті, Та й каже: встань, візьми Дитя й Матір Його та йди в землю Ізраїлеву, бо померли ті що шукали душі Дитяти. Він встав, узяв Дитя й Матір Його та й прийшов у землю Ізраїлеву. А як почув, що Архелай царствує над Іудеєю замість свого батька Ірода, то побоявся йти туди, а навчений у сні, пішов у краї Галилейські. І прийшовши, поселився у городі, що зветься Назарет. щоб справдилось сказане пророками, що Він Назорєєм назветься.

Мф. 2,13-23 (4 зач.)

Пожертву на видання цього номеру бюлетеня «Православний Голос Люблина» склав д-р Олександр Колянчук (Перемишль).

Православний Голос Люблина

Бюлетень української православної громади церкви Воздвиження Чесного Хреста Господнього в Люблині
Душпастир церкви Воздвиження Чесного Хреста Господнього: о. прот. Мирослав Вишневський.
Редактор бюлетеня: Григорій Купріянович.
Адреса: Cerkiew Podwyższenia Krzyża Pańskiego, ul. Dolińskiego 1, 20-127 Lublin, тел. 4444160.
E-mail: chresto-vozd@cerkiew.pl Internet: <http://www.chresto-vozd.harazd.net>

Програма богослужінь
у церкві Воздвиження Чесного Хреста Господнього
- храмі української православної громади м. Люблина
січень 2006 р.

- 1 січня, Неділя перед Різдвом Христовим. Святих Отців**
9⁰⁰ Божественна Літургія
- 6 січня, п'ятниця. Навечір'я Різдва Христового (Святвечір)**
8⁰⁰ Царські Часи. Божественна Літургія свт. Василя Великого
16⁰⁰ Велике Повечір'я
- 7 січня, субота. Різдво Господа Бога і Спаса нашого Ісуса Христа**
9⁰⁰ Божественна Літургія
17⁰⁰ Вечірня
- 8 січня, Неділя по Різдві Христовім. Собор Пресвятої Богородиці**
9⁰⁰ Божественна Літургія
- 9 січня, понеділок. Св. ап. первомч. і архидияк. Стефана**
9⁰⁰ Божественна Літургія
- 14 січня, субота. Обрізання Господнє. Свт. Василя Великого. Новий рік**
9⁰⁰ Божественна Літургія свт. Василя Великого та Новорічний молебень
17⁰⁰ Велика Вечірня
- 15 січня, Неділя перед Богоявленням.**
Храмове свято в честь свт. Петра (Могили), митр. київського
9⁰⁰ Божественна Літургія. Молебень
після Літургії Святочна зустріч громади Христо-Воздвиженської церкви і гостей
- 18 січня, середа. Навечір'я Богоявлення (Хрещенський святвечір)**
17⁰⁰ Велике Повечір'я
після служби зустріч української православної громади – традиційна Кутя
- 19 січня, четвер. Богоявлення Господнє.**
Хрещення Господа Бога нашого Ісуса Христа (Йордан)
9⁰⁰ Божественна Літургія. Велике посвячення води
- 21 січня, субота**
17⁰⁰ Вечірня
- 22 січня, Неділя по Богоявленні**
9⁰⁰ Божественна Літургія
14³⁰ Молебень за Україну (Православне кладовище при вул. Липовій)
Панахида перед пам'ятником на честь вояків армії УНР
Урочистості очолить архієпископ Авель
- 28 січня, субота**
17⁰⁰ Вечірня
- 29 січня, Неділя 32-а по П'ятидесятниці**
9⁰⁰ Божественна Літургія
після Літургії зустріч при чаю